

ส่วนที่ 2

หลักสำคัญของการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

1. บททั่วไป

การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการติดตามและประเมินผลประกอบด้วย

ประการที่หนึ่ง แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแผนที่มีความชัดเจนและองค์ประกอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจและจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด อำเภอ และแผนชุมชน

ประการที่สอง แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี ซึ่งเป็นแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และกลยุทธ์โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาหมู่บ้านหรือแผนชุมชน อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนา ที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าและให้หมายความรวมถึงการเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี

และนอกจากการติดตามและประเมินผลแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีแล้วยังมีองค์ประกอบสำคัญที่ปรากฏในแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ต้องติดตามและประเมินผลประกอบด้วยแผนการดำเนินงาน ซึ่งเป็นแผนที่แสดงถึงรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาและกิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณนั้น โครงการ ซึ่งเป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์สนองต่อแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และดำเนินการเพื่อให้การพัฒนาบรรลุตามวิสัยทัศน์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดไว้ หรือโครงการพัฒนาซึ่งเป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์สนองต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและดำเนินการเพื่อให้การพัฒนาบรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

2. ประเด็นสำคัญของการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอันหมายถึงการติดตามและการประเมินผลแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นการติดตามว่าการได้รับและการใช้ทรัพยากรต่างๆ ไปเพื่อดำเนินงานนั้นเมื่อเทียบกับระยะเวลา ความก้าวหน้า ความพึงพอใจของประชาชนในท้องถิ่นที่เกิดขึ้นจากผลผลิต (output) และผลลัพธ์ (outcome) มีมากน้อยเพียงใด เป็นไปตามที่หมาย วัตถุประสงค์และฉันทามติจากประชาชนในพื้นที่หรือไม่ มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ระดับชาติ แผนภาค แผนกลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนา

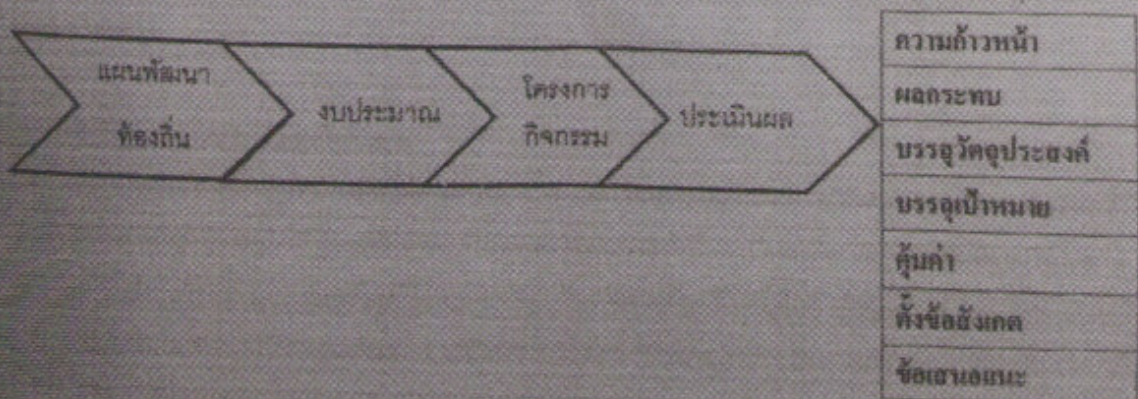
อำเภอ และสอดคล้องกับนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นที่ได้กำหนดและแถลงไว้ต่อสภาท้องถิ่นหรือยัง การติดตามและประเมินผลไม่ตามารดแยกออกจากระบบการบริหารจัดการแผนพัฒนาได้ ข้อตกลง อำนาจและหน้าที่ใดๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องมีการติดตามและประเมินผลเพื่อให้ได้ทราบความก้าวหน้า ข้อบกพร่อง หรือสิ่งที่จำเป็นต้องพัฒนาต่อไปในอนาคต นอกจากนั้นการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนายังเป็นกลไกการตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความโปร่งใส เป็นเข็มทิศที่จะชี้ได้ว่าการพัฒนาท้องถิ่นจะไปในทิศทางใด จะดำเนินการหรือยุติโครงการต่างๆ เป็นกลไกของการขับเคลื่อนระบอบประชาธิปไตยในท้องถิ่น

การติดตามแบ่งประเภทได้ดังนี้

1. การติดตามผลการดำเนินงาน (performance monitoring) เป็นรูปแบบของการติดตามที่พิจารณาว่าปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากรของโครงการ (input) ชนิดใดที่สามารถใช้ได้สอดคล้องกับงบประมาณและตารางเวลาการดำเนินงานที่ตั้งไว้ รวมถึงการพิจารณาผลผลิต ประสิทธิภาพประสิทธิผลในการใช้ต้นทุนมากน้อยเพียงไร นอกจากนี้ ยังอาจพิจารณาว่าผลประโยชน์จากโครงการได้ตกอยู่กับกลุ่มเป้าหมายหรือไม่ performance monitoring ถูกใช้เพื่อปรับปรุงโครงการ โดยการให้ข้อมูลย้อนกลับสู่ผู้บริหาร โครงการถึงตัวชี้วัด (indicators) ผลการดำเนินงานโครงการ ทำให้สามารถตรวจสอบปัญหาและแก้ไขได้ทันที

2. การติดตามขั้นตอนการดำเนินงาน (process monitoring) เป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกลไกการดำเนินงานโครงการ โดยทำการวิเคราะห์กระบวนการดำเนินงานในแง่มุมต่างๆ อันได้แก่ การรับรู้โครงการของกลุ่มเป้าหมาย และการดำเนินงานโครงการสู่ผู้ได้รับประโยชน์จากโครงการเหล่านี้ ความมีประสิทธิภาพของการติดต่อสื่อสารและเชื่อมประสานระหว่างหน่วยงานปฏิบัติงานกับผู้รับประโยชน์ความรวดเร็วและต้นทุนของกลไกการดำเนินงาน คุณภาพของผลผลิตที่วัดออกมาได้ การเปรียบเทียบทางเลือกวิธีการอื่นๆ ที่เป็นไปได้ การประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้น

แผนภาพแสดง : ประเด็นสำคัญของการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

บทสรุปหลักของการติดตามและประเมินผล

1. หลักทั่วไป เป็นการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนิน โครงการ กิจกรรม ซึ่งเป็นการประเมินผลทั้งแผนงาน นโยบายขององค์กรและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์กรว่าแผนยุทธศาสตร์และแนวทางที่ถูกกำหนดไว้ในรูปของแผนนั้นดำเนินการได้บรรลุวัตถุประสงค์ประสงค์จริงหรือไม่ สนองตอบต่อความต้องการของประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายหรือไม่ การติดตามและประเมินผลนี้ไม่ใช่การตรวจสอบเพื่อการจับผิดแต่เพื่อเป็นเครื่องมือทดสอบผลการทำงานเพื่อให้ทราบว่าผลที่เกิดขึ้นถูกต้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด

2. หลักเฉพาะการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นการติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาสามปี และแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี ว่าเป็นไปตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นหรือไม่และมีความสอดคล้องตามบทบาท อำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือไม่ ระยะเวลาในการดำเนินการสอดคล้องกับงบประมาณและสภาพพื้นที่ของท้องถิ่นหรือไม่ ระยะเวลาในการดำเนินการสอดคล้องกับงบประมาณและสภาพพื้นที่ของท้องถิ่นหรือไม่ การติดตามและประเมินผลเป็นการวัดระดับความสำเร็จหรือล้มเหลวของยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาสามปี และแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี ซึ่งครอบคลุมถึงสิ่งแวดล้อมของนโยบาย (environments or contexts) การประเมินปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากรที่ใช้ในโครงการ (inputs) การติดตามและประเมินผลกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ (implementation process) การประเมินผลผลิตนโยบาย (policy outputs) การประเมินผลสัมฤทธิ์นโยบาย (policy outcomes) และการประเมินผลกระทบนโยบาย (policy impacts) ซึ่งจะได้รับหรือสนองตอบกลับจากการติดตามและประเมินผลก็คือจะช่วยให้ผู้บริหารท้องถิ่นนำไปเป็นเครื่องมือในการปรับปรุงนโยบาย ยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาสามปี และแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีใหม่หรือปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่และนโยบายของรัฐหรืออาจเป็นเครื่องมือในการเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำหรือยกเลิก โครงการในกรณีที่ไม่เกิดความคุ้มค่าต่อประชาชนหรือประชาชนไม่พึงพอใจ ซึ่งการติดตามและประเมินผลนี้มีทั้งในรูปของคณะกรรมการการติดตามและประเมินผลแผน สมาชิกสภาท้องถิ่น ประชาชนในพื้นที่ องค์กรภาคประชาสังคมหรือองค์กรทางสังคม องค์กรเอกชน หน่วยงานราชการที่มีหน้าที่กำกับดูแลและหน่วยงานราชการอื่นๆ และที่สำคัญที่สุดคือผู้รับผิดชอบโครงการโดยตรง

3. ความสำคัญของการประเมินผลโครงการ

เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี และการนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปสู่การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม การจัดหาเงินสะสม งบประมาณเงินอุดหนุนเฉพาะกิจและงบประมาณรายจ่ายด้วยวิธีการอื่นๆ เมื่อมีการใช้จ่ายงบประมาณก็ย่อมมีการตรวจสอบผลการใช้จ่ายงบประมาณว่าดำเนินการไปอย่างไรบ้าง บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใดก็ด้วยการใช้วิธีการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาของ

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ.2559 ข้อ 25 ให้้องการปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และ งบประมาณจากเงินสะสมในช่วงของแผนนั้น รวมทั้งวางแผนทางให้มีการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ตาม โครงการพัฒนาที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี

การประเมินผล (evaluate) เป็นกระบวนการจัดหาข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่ถูก ประเมินเป็นทางเลือกเป็นทางเลือกสำหรับการประเมินวัตถุ (object) และวัตถุสำหรับการประเมินอาจได้แก่ การ วางแผน (planning) แผนงาน (programs) นโยบาย (policies) องค์การ (organization) และปัจเจกบุคคล (individuals) เป็นต้น การประเมินผลจึงเป็นการรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ (systematic collection of information) เกี่ยวกับกิจกรรมคุณลักษณะและผลลัพธ์ของโครงการ เพื่อการใช้ประโยชน์ในการลดความไม่ แน่นนอน การปรับปรุงประสิทธิภาพของโครงการและการตัดสินใจโดยคำนึงถึงการดำเนินการของโครงการและ ผลกระทบที่จะเกิดขึ้น การประเมินผลเป็นการประเมินโครงการที่ดำเนินอยู่ทั้งหมดว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ กำหนดไว้หรือไม่ หรือการประเมินประสิทธิภาพ (effectiveness) นโยบาย การประเมินค่าของผู้ปฏิบัติงานในด้าน ต่างๆ ทั้งผลงานและคุณลักษณะอื่นๆ ที่มีคุณค่าต่อการปฏิบัติงาน การประเมินผลจึงมีจุดมุ่งหมายสำคัญ (purposes of evaluation) หลายประการดังนี้

1. เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการและการบริหาร การประเมินผลจะทำให้ทราบว่าหน้าที่รับผิดชอบ การดำเนินงาน ไปปฏิบัติมีสมรรถภาพในการจัดการและการบริหารมากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะการใช้ทรัพยากร ทั้งบุคลากรและงบประมาณ ตลอดจนอุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงาน ไปปฏิบัติให้บรรลุ วัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ การประเมินผลจะทำให้ทราบว่าปัญหาอุปสรรคในการจัดการและการบริหาร อะไรบ้าง ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นในขั้นตอนใด เป็นปัญหาจากภายในองค์การ หรือจากภายนอกองค์การ การ รับทราบข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการแสวงหาแนวทางการปรับปรุงแก้ไขการจัดการและการ บริหาร ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. เพื่อการปรับปรุงแผนงาน การประเมินผลจะทำให้ทราบว่าแผนงานต่างๆ ที่กำหนดขึ้น มีความเหมาะสม ต่อการนำไปปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด หากพบว่าแผนงานมีข้อบกพร่อง การประเมินผลจะช่วยชี้แนะ จุดสำคัญที่จำเป็นจะต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างชัดเจน ทั้งวัตถุประสงค์ของแผนงาน ขั้นตอนการปฏิบัติ ทรัพยากร ที่ต้องใช้อย่างไร ช่วงเวลาที่จะต้องกระทำให้สำเร็จ ซึ่งจะช่วยให้แผนงานมีความเหมาะสมต่อการนำไปปฏิบัติให้บรรลุ วัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. เพื่อประเมินความเหมาะสมของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับโครงการ การประเมินผลจะทำให้ทราบว่า จะสมควรทำการเปลี่ยนแปลงโครงการอย่างไรบ้าง ให้เหมาะสมระดับการเปลี่ยนแปลงมากน้อยแค่ไหน การ เปลี่ยนแปลงจะทำให้เกิดผลกระทบอะไรบ้าง อาทิเช่น การเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์บางส่วน การเปลี่ยนแปลง แนวทางปฏิบัติ หรือการเปลี่ยนแปลงหน่วยงานที่รับผิดชอบการนำโครงการ ไปปฏิบัติ เป็นต้น

4. เพื่อระบุแนวทางที่จะปรับปรุงมาตรการที่จะนำไปใช้ให้เหมาะสม การประเมินผลจะทำให้ทราบว่า มาตรการหรือกิจกรรมที่ใช้อยู่มีข้อบกพร่องอะไรบ้าง ข้อบกพร่องดังกล่าวเกิดจากสาเหตุอะไร เพื่อนำมา ประเมินผล เพื่อแสวงหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงมาตรการใหม่ให้เหมาะสมต่อการนำไปปฏิบัติให้บรรลุ วัตถุประสงค์ยิ่งขึ้น

5. เพื่อความกระชับรัดกุมของแผนงาน การประเมินผลตั้งแต่จุดเริ่มต้น ของแผนงานจนกระทั่งจุดสุดท้ายของ แผนงานจะทำให้ทราบว่าขั้นตอนใดบ้างที่มีปัญหาอุปสรรค และปัญหาอุปสรรคเหล่านั้นเกิดจากสาเหตุอะไร เมื่อ ทราบข้อมูลทั้งหมด การประเมินผลจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับปรุงขั้นตอนการทำงานของแผนงาน ให้มีความ กระชับรัดกุม เพื่อขจัดปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนให้หมดไป

6. เพื่อการพัฒนาแผนงาน การประเมินผลจะทำให้ทราบว่าแผนงานที่นำไปปฏิบัติมีจุดแข็ง (strengths) และจุดอ่อน (weaknesses) อะไรบ้าง และจุดอ่อนที่พบเกิดจากสาเหตุอะไร และจะแก้ไขได้อย่างไร เมื่อได้ทำการ วิเคราะห์ข้อมูลครบถ้วนแล้ว ผลการวิเคราะห์จะนำไปสู่การพัฒนาแผนงานให้มีความเหมาะสม และมี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7. เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ให้การสนับสนุนทางการเงิน ในการประเมินผลโครงการนั้น ทั้งผู้สนับสนุนการนำโครงการ ไปปฏิบัติและผู้สนับสนุนการประเมินผลต่างต้องการทราบว่า ผลของการนำ นโยมาไปปฏิบัติบรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด มีปัญหาอุปสรรคที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข โครงการหรือไม่ ดังนั้น การประเมินผลจึงเป็นเครื่องมือในการตอบสนองความต้องการของผู้สนับสนุนทางการเงินทั้งสองฝ่าย

8. เพื่อทดสอบแนวความคิดริเริ่มใหม่ในการแก้ไขปัญหของท้องถิ่น การประเมินผลจะชี้ให้เห็นว่า แนวความคิดริเริ่มใหม่ในการแก้ไขปัญหของท้องถิ่นประสบความสำเร็จตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด มีปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงานอย่างไรบ้าง และปัญหาอุปสรรคเหล่านั้นจะแก้ไขได้อย่างไร ดังนั้น การประเมินผลจึงมีบทบาทสำคัญที่จะบอกว่าแนวคิดริเริ่มใหม่นี้ได้ผลเพียงใด และหรือจะต้องปรับปรุง ในส่วนใดบ้าง

9. เพื่อการตัดสินใจที่จะขยายโครงการหรือยุติโครงการ หรือให้การสนับสนุนโครงการหนึ่งและยกเลิกอีก โครงการหนึ่ง การประเมินผลจะทำให้เกิดความกระชับรัดกุมว่าโครงการใดที่นำไปปฏิบัติแล้วได้ผลดีสมควรจะขยาย โครงการให้ครอบคลุมกว้างขวางยิ่งขึ้นหรือโครงการใดมีปัญหาอุปสรรคมากและ ไม่สอดคล้องกับการแก้ไขปัญห ของสังคมควรจะยุติโครงการเสียเพื่อลดความสูญเสียให้น้อยลง หรือในกรณีที่มีโครงการที่มีลักษณะแข่งขันกันการ ประเมินผลทำให้ทราบว่าโครงการใดมีประสิทธิภาพ ในการแก้ไขปัญหของสาธารณะชนสมควรสนับสนุนให้ ดำเนินการต่อไป ส่วนโครงการที่ไม่ประสบความสำเร็จหรือให้ผลตอบแทนน้อยค่ามาก ก็ควรจะยกเลิกทิ้งเสีย

การประเมินโครงการมีความสำคัญและคุณค่าหลายประการ คือ

1. เป็นภารกิจที่สำคัญของระบบการวางแผนและการบริหารแผน/โครงการที่มีส่วนสำคัญในการควบคุม คุณภาพงาน ทั้งนี้เนื่องจากการประเมินโครงการเป็นการตรวจสอบและควบคุมชนิดหนึ่งซึ่งค้ำประกันงานอย่างมี ระเบียบทุกส่วนของโครงการและปัจจัยทุกชนิดที่ใช้ในการดำเนินงานทั้งปัจจัยนำเข้า (inputs) กระบวนการ

(process) และผลงาน (outputs) จะได้รับการตรวจสอบทุกขั้นตอน และนำมาซึ่งข้อมูลที่จำเป็นอันเป็นข้อมูลย้อนกลับที่จะนำมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน เพราะนอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นข้อบกพร่องของการปฏิบัติงานแล้ว ยังชี้ให้เห็นผลการปฏิบัติงานซึ่งไม่สามารถทราบได้จากกระบวนการวางแผน

2. เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ฝ่ายบริหารสามารถปรับปรุงระบบการวางแผนและบริหารแผนด้วยการให้ข้อมูลที่ต่อเนื่อง ทำให้สามารถปรับสภาพการปฏิบัติให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สามารถควบคุมแผนงานและโครงการให้เป็นไปตามทิศทางที่กำหนดไว้

3. การประเมินช่วยให้ทรัพยากรเป็นไปอย่างคุ้มค่าหรือเกิดประโยชน์เต็มที่ ทั้งนี้เพราะการประเมินโครงการจะต้องวิเคราะห์ทุกส่วนของโครงการ ข้อมูลใดหรือปัจจัยใดที่จะเป็นปัญหาจะได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สามารถปฏิบัติได้หรือใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม คุ้มค่าทรัพยากรทุกชนิดจะได้รับการจัดสรรให้อยู่ในจำนวนหรือปริมาณที่เหมาะสมเพียงพอแก่การดำเนินงาน

4. การประเมินโครงการมีส่วนในการสร้างขวัญกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานตามโครงการเพราะการประเมินโครงการมิใช่เป็นการควบคุมบังคับบัญชาหรือสั่งการ แต่เป็นการศึกษาวิเคราะห์เพื่อการปรับปรุงแก้ไขและเสนอแนะวิธีการใหม่ๆ เพื่อใช้ในการปฏิบัติโครงการย่อมจะนำมาซึ่งผลงานที่ดี เป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งปวง โดยลักษณะเช่นนี้ย่อมทำให้ผู้ปฏิบัติมีกำลังใจ มีความพอใจและมีความตั้งใจกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานต่อไปและมากขึ้น ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าการประเมินโครงการมีส่วนสำคัญในการสร้างขวัญ กำลังใจและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

การติดตามและประเมินผลเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการปรับปรุงประสิทธิภาพของโครงการที่ดำเนินอยู่ โดยที่การติดตาม (monitoring) เป็นกิจกรรมภายใน โครงการซึ่งถูกออกแบบมาเพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) เกี่ยวกับการดำเนินงาน โครงการ ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ และประสิทธิภาพของวิธีการดำเนินงาน หากไม่มีระบบติดตามของโครงการแล้วย่อมส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงานให้ลุถึง ค่าใช้จ่ายโครงการสูงเกินกว่าที่กำหนดไว้ กลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการไม่ได้รับประโยชน์หรือ ได้รับน้อยกว่าที่ควรจะเป็นเกิดปัญหาในการควบคุมคุณภาพของการดำเนินงาน เสียเวลาในการตรวจสอบความขัดแย้งในการปฏิบัติงานภายในหน่วยงานหรือระหว่างหน่วยงานกับกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ ในทางตรงกันข้ามหากโครงการมีระบบติดตามที่ดีแล้ว จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้ต้นทุน (Cost-effective) ดำเนินงานด้านต่างๆ ยกตัวอย่างเช่นการให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับการบรรลุเป้าหมายของโครงการต่างๆ การระบุปัญหาที่เกิดขึ้นในโครงการ และการเสนอทางแก้ปัญหา การติดตามดูความสามารถในการเข้าถึงโครงการของกลุ่มเป้าหมาย การติดตามดูประสิทธิภาพในการดำเนินงานของส่วนต่างๆ ในโครงการ และการเสนอวิธีการปรับปรุงการดำเนินงาน เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป ความสำคัญของการติดตามและประเมินผลแผน เป็นเครื่องมือสำคัญในการทดสอบผลการดำเนินงานตามภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ทำให้ทราบและกำหนดทิศทางการพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรม และเกิดความชัดเจนที่ทำให้ทราบถึงจุดแข็ง (strengths) จุดอ่อน (weaknesses) โอกาส (opportunities) ปัญหาหรืออุปสรรค (threats) ของแผนพัฒนา โครงการ กิจกรรม ต่างๆ ซึ่งอาจเกิดจากองค์กร บุคลากร สภาพพื้นที่และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแผนงานให้เกิดความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในสังคมภายใต้ความต้องการและความพึงพอใจของประชาชนและนำไปสู่การวางแผนการพัฒนาในปีต่อไป เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์เชิงคุณค่าในกิจการสาธารณะมากที่สุดและเพื่อพบจุดแข็ง ก็ต้องเร่งรัดดำเนินการและจะต้องมีความสุขุมรอบคอบในการดำเนินการ ขยายโครงการ งานต่างๆ ที่เป็นจุดแข็ง และพิจารณาโอกาสในการเสริมสร้างให้เกิดจุดแข็งนี้ และเมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคก็ต้องตั้งรับให้มัน รอโอกาสที่จะดำเนินการและตั้งมันอย่างสุขุมรอบคอบพยายามลดลดอยสิ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรคลงไป เมื่อพบจุดอ่อนต้องหยุดและลดลดอยปัญหาลงให้ได้ ดำเนินการปรับปรุงให้ดีขึ้นตั้งรับให้มันเพื่อรอโอกาสและสุดท้ายเมื่อมีโอกาสนี้จะต้องใช้พันธมิตรให้เกิดประโยชน์เพื่อดำเนินการขยายแผนงาน โครงการ งานต่างๆ พร้อมการปรับปรุงและเร่งรัดดำเนินการสิ่งเหล่านี้จะถูกค้นพบเพื่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่น โดยการติดตามและประเมินผลซึ่งส่งผลให้เกิดกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นอย่างเข้มแข็งและมีความยั่งยืน เป็นไปตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ได้อย่างดียิ่ง